

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР

КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ
У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА»

циклу загальної (обов'язкової) підготовки

за освітньо-науковою програмою «Публічне управління та адміністрування у сфері цивільної безпеки»

підготовки за третім рівнем вищої освіти (доктор філософії)

у галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування»

за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Рекомендовано кафедрою публічного адміністрування у сфері цивільного захисту на 2023-2024 навчальний рік.
Протокол від «28» серпня 2023 року
№ 2

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни «Педагогічна практика»

2023 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Педагогічна практика є складовою освітньо-професійної програми підготовки доктора філософії. Обсяг практики визначається відповідними державними стандартами.

Педагогічна практика доктора філософії створює необхідні умови у надбанні досвіду діяльності викладача вищого навчального закладу, в оволодінні вміннями самостійно проводити дослідження, аналізувати, узагальнювати отримані результати та на їх основі розробляти психолого-педагогічні рекомендації.

Практика доктора філософії проводиться у відповідності до навчального плану і є обов'язковим видом учбових занять.

Інформація про науково-педагогічного(них) працівника(ів)

Загальна інформація	Домбровська Світлана Миколаївна – начальник навчально-науково-виробничого центру, доктор наук державного управління, професор, заслужений працівник освіти України.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Лермонтовська, 28, м. Харків, Україна, 61024 Робочий номер телефону: (057) 704-14-31.
E-mail	kracz@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	Механізми публічного управління та адміністрування: теорія, методологія, практика.
Професійні здібності	Професійні здібності, а саме індивідуально-психологічні властивості науково-педагогічного працівника відповідають вимогам професії і є умовою успішного викладання навчальної дисципліни.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	публікація статей у наукових фахових виданнях України зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Мета педагогічної практики: набуття досвіду та практичних умінь і навичок діяльності викладача, необхідних для завершення формування більшості загальнокультурних, загальнопрофесійних і професійних

компетенцій в галузі педагогічної діяльності; одержання знань про специфіку викладання дисциплін, ознайомлення з нормативними документами, що визначають організацію навчально-виховного процесу, формування та вдосконалення вмінь і навичок викладацької діяльності: уміння аналізувати зміст і проводити підготовку навчальних занять (лекцій, семінарських і практичних занять), уміння самостійно проводити лекційні, семінарські й / або практичні заняття.

Час та місце проведення занять з дисципліни

Розклад заняття з навчальної дисципліни проводиться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щочетверга з 15.00 до 16.00 в кабінеті № 5. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Пререквізити: філософсько-методологічні основи наукових досліджень, методика викладання у вищій школі, технологія підготовки та захисту дисертації, публічне управління та адміністрування у сфері екологічної безпеки.

Постреквізити: теорія та історія публічного управління та адміністрування, публічне управління та адміністрування у сфері цивільної безпеки.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Заочна форма навчання
Рік підготовки	3-й
Семестр	6-й
Обсяг кредитів ЄКТС	6
Загальна кількість годин	180 год.

Лекції	0 год.
Практичні	0 год.
Лабораторні	0 год.
Самостійна робота	180 год.
Вид підсумкового контролю	Залік

Завданнями педагогічної практики є:

- поглибити і закріпити теоретичні знання з дисциплін професійного циклу;
- познайомити з системою роботи сучасної загальноосвітньої школи;
- показати на практиці технології, методи, прийоми і засоби роботи сучасного викладача та основні етапи проведення лекцій та практичних занять на різних щаблях і рівнях навчання;
- формувати вміння професійного спілкування з усіма учасниками освітнього процесу;
- створити умови для формування та розвитку адекватної самооцінки та професійної рефлексії;
- формувати ціннісні і мотиваційні орієнтації успішної професійної діяльності викладача.

Компетенції практиканта, що формуються в результаті проходження педагогічної практики:

Загальнокультурні компетенції:

- Володіння культурою мислення, здатність до узагальнення, аналізу, сприйняття інформації, постановці мети та вибору шляхів її досягнення;
- Здатність розуміти значення культури як форми людського існування і керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співпраці;
- Вміння логічно вірно, аргументовано і ясно будувати усну та письмову мову;
- Готовність до кооперації з колегами, до роботи в колективі;

- Володіння основними методами, способами і засобами одержання, зберігання, переробки інформації, має навички роботи з комп'ютером як засобом управління інформацією.

Загальнопрофесійні компетенції:

- Усвідомлення соціальної значущість своєї майбутньої професії, володіння мотивацією до виконання професійної діяльності;

- Здатність використовувати систематизовані теоретичні та практичні знання гуманітарних, соціальних та економічних наук при вирішенні соціальних і професійних завдань;

- Володіння основами мовної професійної культури;

- Здатність нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності;

- Здатність до підготовки та редагування текстів професійного та соціально значимого змісту.

Професійні компетенції в галузі педагогічної діяльності:

- Здатність реалізовувати навчальні програми базових і елективних курсів в різних освітніх установах;

- Готовість застосовувати сучасні методики і технології, в тому числі і інформаційні, для забезпечення якості навчально-виховного процесу на конкретній освітньої шаблі конкретного освітнього закладу;

- Здатність застосовувати сучасні методи діагностування досягнень, здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення, підготовки до свідомого вибору професії;

- Здатність використовувати можливості освітнього середовища, в тому числі інформаційної, для забезпечення якості навчально-виховного процесу;

- Готовність включатися у взаємодію з колегами, соціальними партнерами, зацікавленими у забезпеченні якості навчально-виховного процесу.

Спеціальні компетенції:

- Готовність до синтезу значимих, діяльнісних і ціннісних елементів

професійної компетентності як основи діяльності викладача.

Даний вид практики доктора філософії проходить в 6 семестрі. Строк практики - 6 тижнів, 180 академічних годин. Практика здійснюється у вищих навчальних закладах. За здобувачами-практикантами закріплюється керівник практики. Керівником може бути тільки висококваліфікований педагог-викладач профільних дисциплін. Він організовує діяльність доктора філософії безпосередньо на базі практики, проводить із ними необхідні консультаційні заняття, контролює проходження практики й виконання її змісту. По закінченні практики надає обґрунтований відгук про роботу доктора філософії.

У відгуку необхідно відзначити відношення практиканта до проходження практики, рівень знань, умінь і навичок, які він показав. Надати обґрунтований аналіз лекційних і практичних або семінарських занять, які розробив і провів практикант, а також, зазначити основні зауваження й побажання щодо оцінки результатів практики.

Практикант зобов'язаний дотримуватися режиму діяльності тієї установи, де він проходить практику, сумлінно ставитися до своїх обов'язків, виконати програму практики в повному обсязі. За підсумками практики скласти звіт і надати його не пізніше чим через десять днів після закінчення практики керівникові практики від Університету для перевірки й оцінювання. Форма контролю – залік.

Педагогічна практика проводиться з відривом від аудиторних занять.

Програма навчальної дисципліни

Тривалість академічної години в Університеті становить 40 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин, що триває 80 хвилин без перерви.

Тиждень навчання	Тема та її зміст	Вид навчальних занять
1	Тема 1. Професійно-етичні засади педагогічної діяльності як наука про моральну цінність стосунків, вироблених у навчально-виховній діяльності	Лек. – 0 год. П(С)З – 0 год. СР – 20 год.
2-3	Тема 2. Історичні аспекти розвитку педагогічної етики	Лек. – 0 год. П(С)З – 0 год. СР – 20 год.
4	Тема 3. . Моральна свідомість особистості педагога	Лек. – 0 год. П(С)З – 0 год. СР – 20 год.
5-6	Тема 4. Етичні норми діяльності педагога. Педагогічний такт, його основні показники	Лек. – 0 год. П(С)З – 0 год. СР – 20 год.
7	Тема 5. Етикет у професійній діяльності педагога	Лек. – 0 год. П(С)З – 0 год. СР – 20 год.
8-9	Тема 6. Професійна етика сучасного викладача, особливості її формування. Моральна свідомість особистості педагога, його відповідальність	Лек. – 0 год. П(С)З – 0 год. СР – 20 год.
10	Тема 7. Моральна самосвідомість особистості педагога. Педагогічні технології формування морально-етичної парадигми у майбутніх викладачів	Лек. – 0 год. П(С)З – 0 год. СР – 30 год.
11-12	Тема 8. Педагогічна майстерність майбутнього викладача	Лек. – 0 год. П(С)З – 0 год. СР – 30 год.
Всього		180 годин

Примітка: Лек. – лекція; П(С)З – практичне (семінарське) заняття; СР – самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Оцінювання результатів навчання з педагогічної практики здійснюється за накопичувальною бально-рейтинговою системою, основною метою якої є регулярна й комплексна оцінка результатів навчальної

діяльності та сформованості компетентностей.

Оцінювання компетентностей здобувачів здійснюється з використанням трьох шкал:

перша – національна (традиційна) – 4-бальна (чотирибальна);

друга – рейтингова шкала оцінювання – ЄКТС;

третья – накопичувальна шкала – 100-бальна.

Порядок накопичування навчальних балів за 100-бальною шкалою

Вид навчальної роботи	Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна сума балів
I. Поточний контроль			
Лекції	0	0	0
Практичні (семінарські) заняття	0	0	0
Звіт про проходження практики	1	50	50
Разом за поточний контроль			50
II. Залік			50
Разом за всі види навчальної роботи			100

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів:

- поточного контролю роботи здобувача впродовж педагогічної практики;

- підсумкового контролю успішності.

Підсумковим контролем по даній практиці є захист її результатів. Захист проходить у комісії із кваліфікованих викладачів (не менш 3 чоловік).

На захист, здобувач-практикант, представляє комісії наступні документи, що відбивають хід і зміст його діяльності в процесі проходження практики:

- щоденник практиканта, у якому дається відгук керівника з місця практики про відношення практиканта до практики й виконання їм змісту практики;

- графік проходження практики, у якому відбивається зміст завдань практики кожного дня;

- щоденник практики;
- текст розроблених практикантом лекцій;
- методичну розробку семінарського (практичного) заняття;
- відгук на відвідування занять, які проводять здобувачі-практиканти;
- відгук про педагогічну практику.

Отримані здобувачем-практикантом бали за накопичувальною 100-бальною шкалою оцінювання знань переводяться у національну шкалу та в рейтингову шкалу ЄКТС згідно з таблицею.

Таблиця відповідності результатів контролю знань
за різними шкалами з навчальної дисципліни

Накопичувальна 100-бальна шкала	Рейтингова шкала ЄКТС	Національна шкала
90-100	A	відмінно
80-89	B	добре
65-79	C	
55-64	D	задовільно
50-54	E	
35-49	FX	незадовільно
1-34	F	

ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

1. Організація нормативної-правової бази педагогічної практики.
2. Складання списків здобувачів вищої освіти та їх закріплення за базою педагогічної практики.
3. Складання графіку проходження педагогічної практики здобувачами

вищої освіти.

4. Організація проходження здобувачами вищої освіти педагогічної практики на кафедрі (база практики).

5. Проведення установчої зустрічі зі здобувачами вищої освіти до початку педагогічної практики.

6. Проведення консультацій зі здобувачами-практикантами, вирішення суперечливих питань.

7. Проведення консультацій зі здобувачами-практикантами з питань методичного забезпечення навчального процесу, допомога у підготовці до лекційних та семінарських (практичних) занять.

8. Контроль за проведенням здобувачами-практикантами навчальних занять з відповідних дисциплін.

9. Перевірка стану готовності навчальних матеріалів для здійснення педагогічної практики (перед навчальними заняттями).

10. Перевірка стану готовності звітних матеріалів за підсумками проходження педагогічної практики (перед захистом).

11. Складання відгуку про проходження педагогічної практики здобувачами вищої освіти, заповнення відповідної звітності.

12. Участь в атестаційній комісії із захисту здобувачами вищої освіти педагогічної практики.

ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

1. Здобувач вищої освіти під час проходження педагогічної практики повинен виконувати правила внутрішнього розпорядку ЗВО, розпорядження керівництва закладу та керівника практики.

2. У відповідності з програмою педагогічної практики здобувач вищої освіти повинен скласти індивідуальний план, який погоджується із керівником практики та затверджується ним.

3. Здобувач вищої освіти повинен подати звітну документацію щодо

результатів проходження педагогічної практики протягом одного тижня після її закінчення.

При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література (основна)

1. Конституція України: Закон України від 28. 06. 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996 – № 30. (зі змінами).
2. Беседіна Л.М. Педагогічна майстерність, активні методи навчання та методична робота в навчальних закладах / Л.М. Беседіна, О.І. Сторубльов. – К. : Логос, 2009. – 203.
3. Васянович Г. П. Морально-правова відповідальність педагога (теоретико-методологічний аспект): монографія / Г. П. Васянович. – 2-ге вид. – Львів: Львів, держ. фін.-екон. ін-т, 2002. – 232 с.
4. Галузинський В.М., Євтух М.В. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні. – К., 1995. – 168 с.
5. Грінченко Б. Д. Народні вчителі і українська школа / Б. Д. Грінченко. – К., 1906. – 50 с.
6. Зязюн І. А. Інтелектуально творчий розвиток особистості в умовах неперервної освіти / І. А. Зязюн // Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи; за ред. І.А. Зязюна. – К.: Віпол, 2000. – 636 с.
7. Нечепоренко Л.С. Педагогічна майстерність. Монографія. – Харків: Видавничий центр ХНУ, 2009. – 276 с.
8. Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології: Навчальний посібник. – К.: Просвіта, 2000. – 368 с.
9. Романовський О.Г. Ділова етика: Навч. пос. / Романовський О.Г, Пономарьов О.С., Лапузіна О.М. – Х.: НТУ „ХПі”, 2006. – 364 с.

10. Романовський О.Г. Зміст і сутність педагогічної діяльності / Романовський О.Г., Пономарьов О.С., Пазиніч С.М., Черваньова З.О., Гайворонська В.В. – Харків: НТУ «ХП», 2007. – 228 с.

11. Романовский О.Г., Михайличенко В.Є., Грень Л.М. Педагогіка успіху. Підручник / О.Г. Романовський, В.Є. Михайличенко, Л.М. Грень. – Х.: НТУ «ХП», 2014. – 268 с. (англ. мовою).

Допоміжна

1. Адміністративне право України: Академічний курс [Текст] : Т. 1. Загальна частина / ред. кол. : В. Б. Авер'янов (голова). – К. : Юрид. думка, 2015. – 624 с.

2. Битяк Ю.П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади. – Харків: Право, 2015. – 169 с.

3. Державне управління в Україні: Навчальний посібник / За заг. ред. докт. юрид. наук, проф. В.Б. Авер'янова / – К., 1999. – 326 с.

4. Дідескуль А.Л. Правовий захист державних службовців у системі органів державної влади та органів місцевого самоврядування України/ Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 44. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2009. – С. 309.

5. Онищенко В. Д. Філософія духа і духовного пізнання: Християнсько-філософська ноологія / В. Д. Онищенко. – Львів : Логос, 1998. – 338 с.

6. Фіцула М.М. Педагогіка / М.М. Фіцула. – К. : Знання, 2000. – 653 с.

Розробник:

начальник навчально-науково-виробничого центру,

доктор наук державного управління, професор,

заслужений працівник освіти України

Світлана ДОМБРОВСЬКА